

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion		Indexat la: 82/09
Opera suspicionată (OS) Suspicious work	Opera autentică (OA) Authentic work	
OS	Nemecsek, S., <i>Carte, literatură și presă la Orăștie (de la începuturi până în 1944)</i> , vol.1, Realitatea Românească, Vulcan, 2011.	
OA	Basarab, M., <i>Cuvinte mărturisitoare. Insemnări de pe cărți românești vechi din județul Hunedoara</i> , Acta Musei Devensis, Deva, 2001.	
Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion		
p.57:15 – p.97:30	p.10:4 – p.102:5	
Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la www.plagiate.ro		

Precizare:

Prin notația p.57:15 - p.97:30 se înțelege că fragmentul de text preluat fără indicarea provenienței în opera suspicio-
nată este cuprins între rândul 15 al paginii 57 și rândul 30 al paginii 97.

Ștefan NEMECSEK

COMORI DE
ARTE VECHIE

EDITURA REALITATEA ROMÂNEASCĂ - 2010

CARTE, LITERATURĂ
ȘI PRESĂ
LA ORĂȘTIE
(de la începuturi până în 1944)

Volumul I

Editura REALITATEA ROMÂNEASCĂ

13

- 2010 -

©Copyright

Editura **REALITATEA ROMÂNEASCĂ** și autorul

Toate drepturile sunt rezervate

Editurii **REALITATEA ROMÂNEASCĂ**

VULCAN, 336200, Str. Mihai Viteazu, nr. 24, bl. 17, sc. E, ap. 1-2

Jud. Hunedoara – ROMÂNIA

Tel./Fax: 0354-413554, Tel.: 0723321466

Reproducerea integrală sau parțială - digitală, mecanică, fotocopiere sau în orice alt mod - a conținutului acestei lucrări este posibilă numai cu acordul prealabil, în scris al autorului sau al Editurii **REALITATEA ROMÂNEASCĂ**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NEMECSEK, ȘTEFAN

Carte, literatură și presă la Orăștie : (de la începuturi până în anul 1944) / Ștefan Nemecek. - Vulcan : Realitatea Românească, 2011

2 vol.

ISBN 978-606-8175-06-5

Vol. 1. - Bibliogr. - ISBN 978-606-8175-07-2

008(498 Orăștie)*

Editor:

Ioan DAVID

Tehnoredactare computerizată:

Liliana OLARU

Culegere text:

Mădălina CĂPRARU
Anca NEMECSEK

Corectură:

Viorel DOGARU

Foto copertă:

Claudiu MOLDOVAN

p 10

p 11

Copiști și scrieri cu tangențe hunedorene s-au remarcat în arealul cultural medieval. Cronologic, evidențiate acum, cărțile manuscrise pornite din aceste locuri, sau ajunse aici, au impulsionat interesul și respectul știutorilor pentru slovă scrisă. Exemplificăm mai întâi pentru această zonă, într-o vreme a interferențelor religiei și culturii, contribuția financiară a lui Lațcu Cânde, îngrijitorul mănăstirii de la Râu de Mori din anul 1448, la realizarea unei frumoase ferecături în argint pentru o *Evanghelie* cu o inscripție dedicată Mănăstirii Neamț⁷⁰. Loc nimerit de popas, pentru scris de carte, au fost mănăstirile unde au trăit călugări, dascăli, copiști, legători, gravori de carte, prețuitori ai cuvântului scris. În județul Hunedoara sunt cunoscute opt mănăstiri medievale: Hunedoara (sec. XIV), Plosca, Prislop, Răchitova, Râu de Mori-Suseni (sec. XV), Sibiușel, Vaidei, Vaca⁷¹. Remarcabile și pentru latura culturală a „lucrului” monahal au fost mănăstirile de la Prislop și Plosca unde „veneau atrași de călugări, meșteri în arta zugrăvitului, tineri de la mari depărtări spre a învăța pe lângă carte, pictura, desenul icoanelor, copierea de cărți și ilustrarea lor”⁷². Exemplu pentru tineri veniți în acest

sens a fost călugărul Nicodim, care în Mănăstirea Prislopului a scris, între anii 1400-1405, *Tetraevanghelul slavon*, valoroasă carte scrisă pe pergament și înfrumusețată cu frontispicii⁷³.

Într-o înșiruire a cărților scrise în această zonă reprezentative sunt *Alexandria* (carte despre Alexandru cel Mare), un *Rojdanic* (carte de prevestire) și cartea moralizatoare *Floarea Darurilor* (Fiori di virtu), copiate de Popa Ioan Românul din Sâmpetru, în anul 1620, ele fiind primele copii păstrate în limba română ale acestor cărți⁷⁴.

La sfârșitul secolului al XVII-lea a fost scrisă *Psaltirea româno-calvină*, în care copistul Psalmilor a însemnat: „Am început a-i scrie în comuna Sântămărie și i-am terminat în Geoagiu de Jos la 1697, ziua 12 august dimineața, Viski Ioan”⁷⁵. Psaltirea lui Ioan Viski completează traduceri românești ale Psalmilor mitropolitului Dosoftei al Moldovei și ale brașoveanului Teodor Corbea, diplomatul Curții Domnești din Țara Românească. Pe o altă carte de cult, *Sinaxar* (calendar creștin cu numele sfinților), scris de mâna altui om bisericesc se poate citi: „Scris-am eu Pătru diac de la Băcăinți când am șezut la Pișchinți la Avram Nedel. În această vreme iată, am scris cinci Praznice popei Neagoi de la Vinere în zilele cinstului Vlădica Atanasie... scris-am... în anul de la Nașterea

11

